

บทที่ 2

การพัฒนาที่ยั่งยืน

เป็นที่ทราบกันดีว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศไทยในการกระตุ้นเศรษฐกิจ จาก การสร้างงานและรายได้มหาศาล อย่างไรก็ตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบ ต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม รวมถึงผลกระทบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ ทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนั้นทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและเน้นย้ำรูปแบบของ “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” ซึ่งถือเป็นส่วน หนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) บนหลักการ **ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ** (Economics Sustainability) ที่คำนึงถึงการบริหารจัดการ การสร้างอาชีพและการรองรับนักท่องเที่ยว **ความยั่งยืนทางสังคม** (Social Sustainability) ที่คำนึงถึงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดั้งเดิมของท้องถิ่น และ**ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม** (Environmental Sustainability) ที่คำนึงถึงผลกระทบจาก การกระทำของนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่นำมาซึ่งปริมาณของเสียที่เป็นมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ข้อมูลจาก องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO) ระบุว่าหนึ่งในภาคส่วนที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจมากที่สุดและรวดเร็วที่สุด คือ “การท่องเที่ยว” โดยมีประชากรนับ พันล้านคนทั่วโลกที่เดินทางท่องเที่ยวทุกปี และคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น 3.3% ทุกปีจนถึงปี 2579 (ค.ศ.2030) (Clare, 2019) ทั้งนี้นอกจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ของประเทศแล้วขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อด้านต่างๆเช่นกัน ธุรกิจที่มักถือว่าเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ให้บริการนักท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งเป็นทั้งธุรกิจหลักและธุรกิจสนับสนุนที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว (นิตยา สุภาภรณ์, 2550) และเป็น ปัจจัยที่สำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศ เป็นเหตุให้มีโรงแรมและที่พักเกิดขึ้นเพื่อ รองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งนี้ทั้งธุรกิจที่พักและธุรกิจโรงแรมได้มีการพัฒนาด้านคุณภาพ และความหลากหลายของการให้บริการอย่างต่อเนื่องเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้บริการที่มีความหลากหลาย มากขึ้น (เกริกไกร นนทลักษณ์, 2562) อย่างไรก็ตามเพื่อตอบสนองความสะดวกสบายและสร้างความพึงพอใจ ให้แก่ผู้ใช้นั้น ทำให้ธุรกิจโรงแรมและที่พักก่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการอุปโภคบริโภคในโรงแรม ก่อให้เกิดของเสียต่างๆ อาทิ น้ำเสีย ขยะมูลฝอย สารพิษจากเคมีภัณฑ์ เป็นต้น เป็นที่ทราบกันดีว่าการดำเนิน ธุรกิจโรงแรมแต่ละวันจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานต่างๆและการให้บริการในบริเวณสาธารณะต่างๆ เช่น โถงต้อนรับ (Lobby) สระว่ายน้ำ ห้องอาหาร สถานที่ออกกำลังกาย (Fitness) รวมถึงภายในห้องพัก เหล่านี้ส่งผล ต่อการใช้ทรัพยากร พลังงาน การก่อให้เกิดขยะมูลฝอยและน้ำเสีย และเป็นส่วนสำคัญในการปล่อยก๊าซเรือน กระจกสู่ชั้นบรรยากาศ อันเป็นสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเกิดปรากฏการณ์ภาวะโลกร ้อนซึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของสิ่งมีชีวิตทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่เพียงเท่านั้นการ ขยายตัวของสถานประกอบการโรงแรมอย่างต่อเนื่องทำให้ส่งผลกระทบต่อสังคมเป็นอย่างมาก (Robinot & Giannelloni, 2010) ที่ผ่านมานานาประเทศให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นที่ผลิตภัณฑ์ มวลรวม (GDP) ซึ่งไม่เป็นการพัฒนาโดยรวมต่อประเทศ หากแต่ปัจจุบันสภาวการณ์โลกกำลังเผชิญกับความท้าทาย

ทางด้านปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศซึ่งส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายของความตกลงปารีส (Paris Agreement) ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียส และควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส ธุรกิจโรงแรมจำเป็นต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง 90% ภายในปี 2050 ซึ่งเหลือเวลาอีกไม่ถึง 30 ปี ภารกิจดังกล่าวเป็นเรื่องเร่งด่วนและเป็นเหตุผลที่นำไปสู่การหาทางออกของ “การจัดการโรงแรมอย่างยั่งยืน” ที่มีความสำคัญสำหรับธุรกิจโรงแรมยุคใหม่เป็นอย่างมาก

การพัฒนาที่ยั่งยืน

การดำเนินธุรกิจไม่ว่าขนาดใหญ่หรือเล็กจำเป็นต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายหลายด้าน ธุรกิจต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองอยู่เสมอเพื่อให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน การพัฒนาองค์กรสู่ความยั่งยืนจึงเป็น “เรื่องสำคัญ” ที่ทุกธุรกิจต้องมีการวางแผนจัดการและบูรณาการตามลักษณะขององค์กร

ความหมาย ความเป็นมาของแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นแนวคิดใหม่ที่แตกต่างจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบเดิมที่มุ่งเน้นเฉพาะการเติบโตและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เป็นเหตุให้เกิดผลกระทบและปัญหาที่ตามมาจำนวนมาก หลักการการพัฒนาอย่างยั่งยืนถูกพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และความพยายามในการหาทางออกจากความขัดแย้งในเรื่องการพัฒนาต่อไปในอนาคต โดยมีปัจจัยความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร และปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุ

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มมีบทบาทตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ในกระแสการพัฒนาของสังคมโลกตลอดจนวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมกระตุ้นและสร้างความตระหนักให้หลายประเทศทั่วโลกร่วมมือกันเพื่อหาหนทางเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว องค์กรสหประชาชาติจึงจัดให้มีการประชุม “การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยเรื่องสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (United Nations Conference on Human and Environment) ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ในปีค.ศ. 1972 เพื่อเรียกร้องให้ทั่วโลกตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ คณะกรรมาธิการโลกและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) หรือคณะกรรมาธิการบรันด์แลนด์ (Brundtland Commission) จึงได้เสนอที่มาของแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) เป็นรายงานต่อสหประชาชาติในปี ค.ศ.1987 (พ.ศ. 2530) หรือที่รู้จักกันต่อมาในชื่อของ “อนาคตของเรา (Our common Future)” (สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556 น.11)

ขณะที่องค์กรพัฒนาเอกชนได้ก่อตั้ง The Club of Rome ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มนักคิดชั้นนำระหว่างประเทศ เพื่อหารือและจัดทำรายงาน Limits to Growth โดยมีประเด็นการศึกษา 5 ประเด็นที่เป็นข้อจำกัดการ

พัฒนาการเจริญเติบโตของโลกในขณะนั้น ได้แก่ การขยายตัวของอุตสาหกรรม การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว ปัญหาโภชนาการ การลดลงของทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่สามารถทดแทนได้และความเสื่อมสภาพของสิ่งแวดล้อม โดยมีข้อเสนอต่อสังคมและธุรกิจในการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางแก้ปัญหาเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจและระบบนิเวศวิทยายังคงยั่งยืนต่อไป (Meadows, 1972)

ในปี พ.ศ. 2535 (ค.ศ. 1992) ที่กรุงริโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ได้มีการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nations Conference on Environment and Development: UNCED) หรือ “Earth Summit” มีสาระสำคัญเรื่องของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมีการลงนามรับรองเอกสารสำคัญโดยประเทศสมาชิก คือ ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The Rio Declaration on Environment and Development) และแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนแม่บทสำหรับการดำเนินงานการพัฒนาอย่างยั่งยืนพร้อมการตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและเห็นความสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้ง คณะกรรมาธิการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ติดตามและรายงานการดำเนินการพัฒนาของนานาประเทศ และจะมีการประชุม เพื่อประเมินผลในทุกๆ 5 ปี

ปี พ.ศ. 2543 นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา องค์การสหประชาชาติได้มีการประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติ โดยมีมติรับรอง Millennium Declaration ซึ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (Millennium Development Goals: MDGs) เป็นวาระการพัฒนาของโลก ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก 8 ข้อ โดยกำหนดระยะเวลาในการบรรลุเป้าหมาย 15 ปี (ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2558 (ค.ศ. 2000-2015) (Millennium Declaration อ้างใน จณัญญา, 2561:59)

ปีพ.ศ. 2545 ที่นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ มีการจัดการประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development: WSSD) หรือการประชุม Rio+10 ขึ้น เพื่อทบทวนความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศสมาชิกตามแผนปฏิบัติการ 21 นอกจากนี้ยังมีการรับรองเอกสาร “ปฏิญญาโจฮันเนสเบิร์กว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Johannesburg Declaration on Sustainable Development) และแผนดำเนินงานโจฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg Plan of Implementation) ซึ่งเป็นถือเป็นพันธกรณีของประเทศสมาชิกในการสานต่อแผนปฏิบัติการ 21 ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้มีผลในทางปฏิบัติมากขึ้น (Johannesburg Declaration on Sustainable Development อ้างใน จณัญญา, 2561:59)

ปีพ.ศ. 2555 ก่อนระยะเวลาสิ้นสุดเป้าหมายของ MDGs มีการจัดประชุมสหประชาชาติ ว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCSO) หรือการประชุม Rio+20 ที่กรุงริโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิลเพื่อกำหนดกรอบการขับเคลื่อนการพัฒนาของโลกหลังปี พ.ศ. 2558 และในเดือนกันยายนของปีเดียวกัน ได้มีการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 70 ซึ่งจัด

ขึ้น ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีมติรับรองเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ค.ศ. 2030 (The 2030 Agenda for Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย 17 ข้อ และมีกรอบการพัฒนาเชื่อมโยง 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมคือเป้าหมายที่ต้องเร่งดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (The Global Goals for Sustainable Development อ้างใน ฉฉฉฉฉฉฉ, 2561:60)

ความตระหนักในผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ ทำให้แนวคิดเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนกลายเป็นประเด็นสำคัญและได้รับความสนใจในระดับสากลเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาอย่างยั่งยืนกลายเป็นหลักการที่ทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปกระทั่งระดับโลกนำไปใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

นิยามของ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ในบทที่ 2 (Toward Sustainable Development) ของรายงาน “อนาคตของเรา” คือ “Sustainable development is development which meets the need of current generation without compromising the ability of future generations to meet their own needs: การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมาที่จะตอบสนองความต้องการของพวกเขา” (สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556 น.11)

หากอ้างอิงรายงานแบรนด์แลนด์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น และคำจำกัดความของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ UNWTO “การบริการที่ยั่งยืน” หมายถึง “การดำเนินงานด้านการบริการจัดการทรัพยากรโดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน ในขณะเดียวกันก็ปกป้องและเพิ่มพูนโอกาสสำหรับคนรุ่นอนาคต” (hospitality operations managing resource considering the economic, social and environment costs and benefits in order to meet the need of present generations while protecting and enhancing opportunity for future generations) (Legrand, Sloan และ Chen, 2017:26)

การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูล กันในระหว่างมิติต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันเป็นองค์ประกอบที่จะรวมกันหรือองค์รวมในการทำให้ชีวิตมนุษย์สามารถอยู่ดีมีสุขได้ ทั้งสำหรับคนในรุ่นปัจจุบันและคนในรุ่นอนาคต (บานชื่นและเพ็ญศรี, 2559 น. 65)

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ “การพัฒนาที่สนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง” (สันติ, 2546 น. 2)

การพัฒนาที่ยั่งยืนมีลักษณะเป็นบูรณาการ คือ ทำให้เกิดเป็นองค์รวม หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องประสานกันครบองค์และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือมีดุลยภาพหรือพอดีกันยี่หนึ่ง คือ การทำให้กิจกรรมมนุษย์สอดคล้องกับเกณฑ์ของธรรมชาติ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)

การพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน หมายถึง การประสานประโยชน์เข้าด้วยกันระหว่างการพัฒนาธุรกิจกับการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และเกิดศักยภาพเพื่อความเจริญงอกงามทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาศัยการปรับประยุกต์ของคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา หรือ World Commission on Environment and Development ในรายงาน Our Common Future 1987 หรือ Brundtland Report โดยมี 3 องค์ประกอบคือ ด้านเศรษฐกิจ : ความสามารถในการทำกำไร ด้านสังคม : องค์กรแห่งความสุข และด้านสิ่งแวดล้อม : ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีนิยามปฏิบัติการ และวิธีการวัดทั้ง 3 ประเด็น ดังนี้ (พรชนก,ไพฑูรย์ และ บัณฑิต, 2559 น. 76-77)

1. ด้านเศรษฐกิจ: ความสามารถในการทำกำไร หมายถึง การมีกำไรที่มั่นคง มีเสถียรภาพ กระตุ้นการประหยัดเพื่อลดค่าใช้จ่ายขององค์กร มีความสามารถในการสร้างตราสินค้าเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาด มีความเข้าใจและเข้าถึงลูกค้า

2. ด้านสังคม: องค์กรแห่งความเอื้ออาทร หมายถึง ระดับความเป็นจริงในการใส่ใจสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน การตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องทางธุรกิจ เน้นความตั้งใจโปร่งใสในการทำงานเป็นองค์กรแห่งความสุข

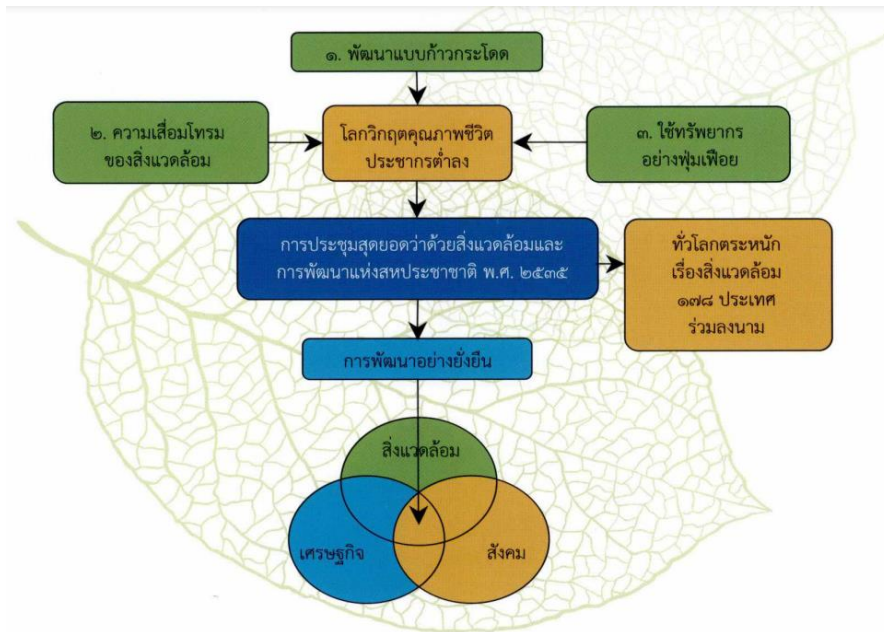
3. ด้านสิ่งแวดล้อม: ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ระดับความเป็นจริงของการเป็นองค์กรที่มีชื่อเสียงด้านรักษาสิ่งแวดล้อม การเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงมีผลิตภัณฑ์ที่เน้นการรักษาสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อไปอย่างเท่าเทียมกัน

หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติของการพัฒนาอันได้แก่

- 1) มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพกระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย
- 2) มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้นส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
- 3) มิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากรประเภทที่ใช้ไปแล้วหมดได้

การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบสังคมที่เป็นสังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือภายนอกมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการผลิตเพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Brundtland, 1987 อ้างใน สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556 น.12)

แผนภาพที่ 2.1 ความเป็นมาและแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่มา สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2556 น. 11)

เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs)

การพัฒนาช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อทรัพยากรโลกเป็นอย่างมาก ในปี 2543 ประเทศต่างๆกว่า 189 ประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยจึงรวมตัวกันเพื่อประชุมองค์การสหประชาชาติที่นิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ในการตั้งเป้าหมายการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ซึ่งทุกประเทศจะดำเนินการร่วมกันให้ได้ภายในปี 2558 เป้าหมายดังกล่าวเรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ Millennium Development Goals (MDGs) อันประกอบด้วย 8 เป้าหมายหลัก คือ 1. ขจัดความยากจนและความหิวโหย 2. ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา 3. ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและบทบาทสตรี 4. ลดอัตราการตายของเด็ก 5. พัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์ 6. ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ 7. รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และ 8. ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการ

พัฒนาในประชาคมโลก เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษได้รับความสำเร็จในหลายประเทศ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่เรียกว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) ซึ่งมีกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้มีความเชื่อมโยงกัน ไม่ให้พัฒนาด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปจนส่งผลเสียต่อด้านอื่น ๆ หรือที่เราเรียกกันว่า “สามเสาหลักของความยั่งยืน” สำหรับประเทศไทย ยังให้ความสำคัญกับมิติทางด้านวัฒนธรรมอีกด้วย

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs : Sustainable Development Goals) ออกมาเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2558 และถูกใช้เป็นกรอบในการขับเคลื่อนโลกจนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2573 (15 ปี) SDGs เป็นเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกที่ได้รับการรับรองจากสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ เอกสารที่ประเทศสมาชิกให้การรับรองเรียกว่า วาระการพัฒนา 2030 (Agenda 2030) หรือ Agenda 2030 หรือ Global Goals ในเอกสารวิชาการและเอกสารทางการระหว่างปี 2012 – 2015 SDGs อาจถูกเรียกว่า Post-2015 Agenda ก็ได้

ที่มาของ SDGs เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 เมื่อการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCSO) ที่กรุงริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล¹ มีการประเมินผลการพัฒนาภายใต้เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: 2001-2015) และพบว่าหลายเป้าหมายยังไม่บรรลุ ขณะที่ความท้าทายใหม่ก็เพิ่มความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของประชากรซึ่งทำให้เกิดแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติและอาหาร และความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่รุนแรงขึ้นทั้งในระดับระหว่างประเทศและภายในประเทศ (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน,ม.ป.ป.)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ SDGs มี 169 เป้าหมาย ครอบคลุม 17 หัวข้อ ตั้งแต่การยุติความยากจนการบรรลุความมั่นคงทางอาหาร การรักษาชีวิตที่มีสุขภาพดี การเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ การจัดหา และการเข้าถึงน้ำและพลังงาน การลดความเหลื่อมล้ำ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และการส่งเสริมการจ้างงานและงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (United Nation, 2022)

เป้าหมายที่ 1: ขจัดความยากจน (No Poverty)

เป้าหมายแรกของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติสังคม คือ ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ (End poverty in all its forms everywhere) ภายในปี 2573 SDGs มีเป้าหมายที่จะขจัดความยากจนขั้นรุนแรงทั้งหมด วัตจากคนที่มีความยากจนรายวันต่ำกว่า \$1.25 ต่อวัน (ประมาณ 800 ล้านคนทั่วโลก) เป้าหมายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในการเข้าถึงทรัพยากรและการบริการขั้นพื้นฐาน ขาดการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาด อาหาร และสุขอนามัยที่เพียงพอ รวมถึงช่วยเหลือชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งและภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ

¹ นับเป็นการครบรอบ 20 ปีการประชุมเดียวกันในปี 1992 ที่กรุงริโอ (จึงเรียกการประชุมนี้ว่า Rio+20)

เป้าหมายที่ 2: ขจัดความหิวโหย (Zero Hunger)

เป้าหมายต่อมาคือ การขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน (End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture) เป้าหมายนี้ค่อนข้างบรรลุเป้าหมายเนื่องจากการขาดแคลนอาหารลดลงจากการเติบโตของเศรษฐกิจและผลผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ SDGs มุ่งเป้าขจัดความหิวโหยและความอดอยากทุกรูปแบบภายในปี 2573 เพื่อให้มั่นใจว่าทุกคนได้รับการเข้าถึงอาหารที่มีโภชนาการเพียงพอ ยุติภาวะทุพโภชนาการทุกรูปแบบและแก้ไขปัญหาความต้องการสารอาหารของหญิงวัยรุ่น หญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร และผู้สูงอายุ ตลอดจนการตกลงร่วมกันระหว่างประเทศว่าด้วยภาวะแคระแกร็นและผอมแห้งในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ภายใน ปี 2568

เป้าหมายที่ 3: การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health And Well-Being)

สร้างหลักประกันให้คนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย (Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages) การลดอัตราการตายของมารดาทั่วโลก ให้ต่ำกว่า 70 ต่อการเกิดมีชีพ 1 แสนคน ภายในปี 2573 การยุติการตายที่ป้องกันได้ของทารกแรกเกิดและเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี การลดการตายทั้งจากการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อจากอุบัติเหตุทางถนน และจากสารเคมีอันตราย การปนเปื้อนและจากมลพิษต่าง ๆ รวมถึงการยุติการแพร่กระจายของเอชไอวี วัณโรค และมาลาเรีย ปัญหาเรื้อรังยาเสพติด ปัญหาเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว ปัญหาการเข้าถึงบริการสาธารณสุข เป็นต้น

สำหรับเป้าหมายนี้ก็คืบหน้าเช่นเดียวกัน เห็นได้จากการลดการเสียชีวิตของเด็ก การต่อสู้กับเชื้อเอชไอวี มาลาเรียและโรคอื่นๆ ซึ่ง SDGs มุ่งเป้ายุติการระบาดของโรคเอชไอวี วัณโรค มาลาเรียและโรคติดต่ออื่นๆ ภายในปี 2573 และต้องการบรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า อีกทั้งต้องการให้มีการเข้าถึงยาและวัคซีนอย่างปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 4: การศึกษาที่เท่าเทียม (Quality Education)

การสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all) อาทิ ภายในปี 2573 ให้เด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ จากการมุ่งมั่นในการพัฒนาของ SDGs ทำให้ปัจจุบันจำนวนของเด็กทั่วโลกที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นมาก ผู้ที่อ่านออกเขียนได้จำนวนมากขึ้น เด็กผู้หญิงได้ไปโรงเรียนมากกว่าเดิม และเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพราะการศึกษาเป็นหนึ่งในแรงขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 5: ความเท่าเทียมทางเพศ (Gender Equality)

การบรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง (Achieve gender equality and empower all women and girls) เป้าหมายนี้ครอบคลุมเรื่องการยุติการเลือกปฏิบัติ การขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบต่อผู้หญิงและเด็กหญิง การยอมรับและให้คุณค่าต่อการดูแลและทำงานบ้านแบบไม่ได้รับค่าจ้าง การเข้าถึงสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์โดยถ้วนหน้า มุ่งยุติการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ อย่างไรก็ตามบางภูมิภาคยังคงมีความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงค่าจ้างและมีช่องว่างระหว่างชายและหญิงในตลาดแรงงาน รวมถึงเรื่องความรุนแรงทางเพศ การละเมิดทางเพศ และการใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย และการแบ่งแยกชนชั้นของประชาชนยังคงเป็นอุปสรรคใหญ่ในเรื่องนี้

เป้าหมายที่ 6 : การจัดการน้ำและสุขาภิบาลที่ยั่งยืน (Clean Water and Sanitation)

สร้างหลักประกันเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลให้มีการจัดการอย่างยั่งยืน และมีสภาพพร้อมใช้สำหรับทุกคน (Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all) เป้าหมายให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยด้วยราคาที่สามารถซื้อได้ เข้าถึงสุขอนามัยที่พอเพียง เป็นธรรม ยุติการขบถายในที่โล่ง ยกกระดับคุณภาพน้ำโดยลดมลพิษ ขจัดการทิ้งขยะและลดการปล่อยสารเคมีและวัสดุอันตราย การใช้น้ำและจัดหา น้ำที่ยั่งยืนภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 7 : มีพลังงานที่เข้าถึงได้ พลังงานสะอาด (Affordable and Clean Energy)

สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน (Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all) เพิ่มสัดส่วนของพลังงานทดแทนในการผสมผสานการใช้พลังงานของโลก และเพิ่มอัตราการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโลก ให้เพิ่มขึ้น 2 เท่าภายในปี 2573

เป้าหมายที่ 8 : การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานที่มีคุณค่า (Decent Work and Economic Growth)

ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุมและยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน (Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all) ภายในปี 2573 ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศพัฒนาน้อยที่สุด บรรลุการมีผลิตภาพทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้น สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลิตภาพ การสร้างงานที่สมควร ตัดความเชื่อมโยงระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ยุติการค้ามนุษย์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ส่งเสริมวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น

เป้าหมายที่ 9 : นวัตกรรมอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน (Industry Innovation and Infrastructure)

สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม (Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation) ภายในปี 2573 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ พัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน เพิ่มพูนการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ยกกระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมในทุกประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา

เป้าหมายที่ 10 : ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ (Reduced Inequalities)

ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ (Reduce inequality within and among countries) ภายในปี 2573 คงการเติบโตของรายได้ในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่ยากจนที่สุด ให้อำนาจและส่งเสริมความครอบคลุมด้านสังคม เศรษฐกิจและ การเมืองสำหรับทุกคนเลือกใช้นโยบายโดยเฉพาะนโยบายการคลัง ค่าจ้าง และการคุ้มครองทางสังคม และให้บรรลุความเสมอภาคยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายที่ 11 : ความยั่งยืนของเมืองและชุมชน (Sustainable Cities and Communities)

ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความปลอดภัยทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและยั่งยืน (Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable) สร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงที่อยู่อาศัยและบริการพื้นฐานที่พอเพียง ปลอดภัย และในราคาที่สามารถจ่ายได้ และยกระดับชุมชนแออัด ระบบคมนาคมขนส่งที่ยั่งยืน ปกป้องและคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก ลดผลกระทบทางลบของเมืองต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากรโดยรวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศ และการจัดการของเสียของเทศบาลและอื่นๆ การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะสีเขียวที่ปลอดภัยครอบคลุมและเข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า

เป้าหมายที่ 12 : การบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (Responsible Consumption and Production)

สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Ensure sustainable consumption and production patterns) ดำเนินการให้เป็นผลตามกรอบการดำเนินงานระยะ 10 ปีว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ลดขยะเศษอาหารของโลกลงครึ่งหนึ่งในระดับค้าปลีกและผู้บริโภค และลดการสูญเสียอาหารจากกระบวนการผลิตและห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ลดการผลิตของเสียโดยการป้องกัน การแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำมาใช้ซ้ำภายในปี 2573 การจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดในวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิต การกำจัดซื้อจัดจ้างภาคสาธารณะที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 13 : การรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Action)

ปฏิบัติกรอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น (Take urgent action to combat climate change and its impacts) เสริมภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับชาติ พัฒนาการศึกษา การสร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปรับตัว การลดผลกระทบ และการเตือนภัยล่วงหน้า

เป้าหมายที่ 14 : ทรัพยากรใต้ผืนสมุทร (Life Below Water)

อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development) ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท ปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง แก้ไขปัญหาผลกระทบของการเป็นกรดในมหาสมุทร

เป้าหมายที่ 15 : ระบบนิเวศทางบก (Life on Land)

ปกป้อง ป่าไม้ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss) การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนบกและในน้ำจืดในแผ่นดินรวมทั้งบริการทางระบบนิเวศอย่างยั่งยืน บริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า ฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรม และเพิ่มการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าทั่วโลก ปกป้องการกลายสภาพเป็นทะเลทราย ฟื้นฟูแผ่นดินและดินที่เสื่อมโทรม อนุรักษ์ระบบนิเวศภูเขาและความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศ

เป้าหมายที่ 16 : สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace and Justice Strong Institutions)

ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ (Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels) ลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายที่เกี่ยวข้องในทุกแห่งให้ลดลง ยุติการข่มเหง การหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน ลดการทุจริตทุกรูปแบบ

เป้าหมายที่ 17 : การเป็นหุ้นส่วน ความร่วมมือระดับสากล (Partnerships for the Goals)

เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน(Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development) เสริมความแข็งแกร่งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศโดยรวมถึงผ่านทางการสนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา

ทั้งนี้สหประชาชาติได้นำเอาเป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมาย (ภาพที่ 2.1) มาจัดกลุ่มที่มีความใกล้เคียงกันจะแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม หรือ 5 มิติ เรียกก่าย ๆ ว่า 5Ps (ตารางที่ 2.1) ได้แก่ มิติสังคม (People) มิติเศรษฐกิจ (Prosperity) มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) มิติสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership) ดังนี้ (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2022)

เป้าหมาย	คนและสังคม	ความมั่งคั่งและการเติบโตทางเศรษฐกิจ	สิ่งแวดล้อม	สันติภาพและความสงบสุข	หุ้นส่วนความร่วมมือ
เป้าหมายที่ 1: ขจัดความยากจน	✓				
เป้าหมายที่ 2: ขจัดความหิวโหย	✓				
เป้าหมายที่ 3: การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี	✓				
เป้าหมายที่ 4: การศึกษาที่เท่าเทียม	✓				
เป้าหมายที่ 5: ความเท่าเทียมทางเพศ	✓				
เป้าหมายที่ 6: การจัดการน้ำและสุขาภิบาล		✓			
เป้าหมายที่ 7: พลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้		✓			
เป้าหมายที่ 8: การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ		✓			
เป้าหมายที่ 9: อุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน		✓			
เป้าหมายที่ 10: ลดความเหลื่อมล้ำ		✓			
เป้าหมายที่ 11: เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน		✓			
เป้าหมายที่ 12: แผนการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน			✓		
เป้าหมายที่ 13: การรับมือการ			✓		

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ					
เป้าหมายที่ 14: การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล			√		
เป้าหมายที่ 15: การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก			√		
เป้าหมายที่ 16: สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก				√	
เป้าหมายที่ 17: ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน					√

ตาราง 2.1 การแบ่งกลุ่มเป้าหมาย SDG

ที่มา SDG Move, 2022

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

ภาพที่ เป้าหมาย SDGs 17 เป้าหมาย

ที่มา <https://www.sdgmovement.com/intro-to-sdgs/>

การพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทยมีการเผยแพร่มานานโดยนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ท่านเจ้าคุณพระธรรมปิฎกซึ่งค้นคว้าเรียบเรียงหนังสือการพัฒนาที่ยั่งยืนในทรรศนะของชาวพุทธ เช่นเดียวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ซึ่งเผยแพร่ผ่านวารสารชัยพัฒนา และแนวคิดดังกล่าวยังถูกนำมาเป็นกรอบแนวคิดและทิศทางในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และฉบับที่ 10 เพื่อการพัฒนาสู่ “สังคมสีเขียว” หรือสังคมที่มีความสมดุลและยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน มุ่งสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ถูกเผยแพร่โดยพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ซึ่งกล่าวว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนมี 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดของคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (CSD) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาควบคู่กันระหว่างความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่ส่งผลต่อทรัพยากรและมลภาวะ และแนวคิดของยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งเน้นการพัฒนาคุณค่าของมนุษย์และวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามการพัฒนาตามแนวคิดของหลักพุทธศาสนาคือการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน โดยตอบสนองความต้องการของตนเองโดยไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนรุ่นหลัง การดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกับธรรมชาติโดยบูรณาการทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ขจัดความยากจนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นจึงสรุปแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนดังนี้ (พระธรรมปิฎก (ประยุตต์ ปยุตโต, 2546)

- 1) วางนโยบายประชากรให้เหมาะสม เช่น การควบคุมประชากรด้วยการวางแผนครอบครัว ซึ่งสิ่งสำคัญคือการแก้ปัญหาการศึกษาซึ่งจะครอบคลุมการแก้ปัญหาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจน สาธารณสุข การอนุรักษ์ธรรมชาติ
- 2) การอนุรักษ์หรือสงวนทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่าและเกิดประสิทธิภาพ เช่น การรักษาดิน การรักษาป่า การประกาศพื้นที่อนุรักษ์
- 3) การผลิตเทคโนโลยีกำจัดน้ำเสียการประหยัดพลังงาน ปรับเปลี่ยนการใช้ชีวิตไม่ฟุ่มเฟือย

การจัดการธุรกิจโรงแรมอย่างยั่งยืน

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในหลายประเทศ ทั้งนี้ธุรกิจโรงแรมและที่พักถือเป็นภาคส่วนที่ใหญ่ที่สุดของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการขยายตัวและพัฒนาของธุรกิจโรงแรมและที่พักมีการดำเนินการที่หวังผลกำไรแต่สร้างผลกระทบทางลบและเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเป็นอย่างมาก ปัจจุบันภาคส่วนธุรกิจที่พักได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น ไม่ว่าจะธุรกิจที่พักจะเป็นรูปแบบใด ขนาดใด ทำเลที่ตั้งที่ใด และกลุ่มเป้าหมายเป็นใคร ธุรกิจที่พักพบว่าองค์กรของตนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานอย่างยั่งยืนตั้งแต่ระดับนโยบายไปถึงแผนปฏิบัติ รายงานที่เผยแพร่โดยบริษัทที่ปรึกษา Deloitte มีการสำรวจแนวโน้มที่กำหนดรูปแบบอุตสาหกรรมโรงแรมและพบว่า “ความยั่งยืน” คือประเด็นสำคัญที่ธุรกิจต้องนำมาใช้ร่วมกับกลยุทธ์ของธุรกิจ เพื่อช่วยให้ธุรกิจประสบความสำเร็จในตลาด ทั้งนี้มีตัวขับเคลื่อนหลายอย่างที่ให้ความยั่งยืนมีความสำคัญสูงสุดสำหรับธุรกิจโรงแรม ไม่ว่าจะเป็นการตระหนักของผู้บริโภค ความกดดันจากภาครัฐ การดำเนินงานของคู่แข่ง ต้นทุนที่สูงขึ้นและความจำเป็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานมีส่วนทำให้ธุรกิจจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีสีเขียว กระบวนการ และขั้นตอนการปฏิบัติงานมาใช้ ทั้งนี้กระแสความกังวลในเรื่องสิ่งแวดล้อมและสังคมที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ “ความยั่งยืน” กลายเป็นบรรทัดฐานและความคาดหวังของผู้บริโภค ดังนั้นการดำเนินงานและกลยุทธ์ที่ไม่แสดงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจในการร่วมลงทุน (Deloitte, 2010 อ้างใน Gardetti และ Torres , 2016)

สาเหตุที่ธุรกิจโรงแรมต้องมีการจัดการที่ยั่งยืน

1. ผลกระทบจากธุรกิจที่พัก

ธุรกิจที่พักถือเป็นภาคส่วนสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นับตั้งแต่มลพิษ ชยะ ก๊าซเรือนกระจก และอันตรายต่างๆต่อสิ่งแวดล้อม ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่มีการใช้ทรัพยากรปริมาณมากเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้าพัก ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากธุรกิจโรงแรมจึงมากกว่าอาคารทั้งหลายที่มีขนาดเดียวกัน เนื่องจากโรงแรมประกอบไปด้วยส่วนต่างๆหลายส่วน อาทิ ห้องอาหาร การจัดเลี้ยง แม่บ้าน สปา เป็นต้น แผนกต่างๆ เหล่านี้มีส่วนในก่อให้เกิดมลภาวะจากการใช้พลังงาน การใช้น้ำ อาหาร การสร้างชยะและอื่นๆ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วก่อให้เกิดผลกระทบจำนวนมาก ทั้งนี้คาดว่าโรงแรมทั่วโลกใช้พลังงานมากกว่า 97 เทราวัตต์² (TWh)/ ชั่วโมงสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (เทียบกับปริมาณพลังงานหมุนเวียนทั้งหมดที่ผลิตในสเปนในปี 2014 มีจำนวน 114 TWh) และการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ประมาณ 160-200 กิโลกรัม/ตารางเมตร/ปี (Hotel Energy Solutions, 2011 in Legrand et al, 2017) สำหรับการปรุงอาหารทั่วไปคาดว่าสร้างก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ประมาณ 8 กิโลกรัม/คน/วัน ซึ่งไม่รวมกับขั้นตอนการเตรียมอาหาร (Kim and Neff, 2009) การใช้น้ำของแขกอยู่ที่ 170-440 ลิตร/แขก/คืน ในโรงแรมระดับห้าดาว ยิ่งที่พักตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติมากเท่าไรยิ่งมีการใช้น้ำและพลังงานมากขึ้น เช่น มีรายงานระบุว่าโรงแรมที่หรูหราในตะวันออกกลาง หรือดูไบมีการใช้น้ำปริมาณมากถึง 300-1,400 ลิตรต่อการเข้าพักหนึ่งคืน (Hotelier, 2015) โดยทั่วไปแขกของโรงแรมจะสร้างชยะประมาณ 1 กิโลกรัม/คน/คืน ซึ่งเป็นชยะประเภทกระดาษ พลาสติกและกระดาษลังต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นชยะประเภทใดก็ตามเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และส่งผลที่ไม่น่าพอใจต่อการแข่งขันในตลาด

2. การได้เปรียบและรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ธุรกิจโรงแรมมีการแข่งขันสูงและการได้เปรียบทางการตลาดเป็นไปได้ค่อนข้างยาก วิธีที่ง่ายที่สุดคือการลอกเลียนแบบกลยุทธ์ของคู่แข่งหรือผู้นำของธุรกิจ การสร้างชยะมูลฝอยทำให้เกิดความเสียเปรียบทางการแข่งขัน ส่วนการได้เปรียบทางธุรกิจไม่สามารถทำได้โดยการจัดการเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น โรงแรมควรมีการวางแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งทั้งด้านความแตกต่างหรือทางต้นทุน และช่วยกระตุ้นให้โรงแรมอื่นเริ่มการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการกระตุ้นโดยใช้เรื่องของการลดต้นทุน การสร้างภาพลักษณ์ หรือส่วนแบ่งทางการตลาด ธุรกิจโรงแรมควรเข้า

² เทราวัตต์ (TW) เท่ากับหนึ่งล้านล้าน (10¹²) วัตต์ พลังงานทั้งหมดที่มนุษย์ใช้ทั่วโลกมักวัดเป็นเทราวัตต์ เลเซอร์ที่ทรงพลังที่สุดตั้งแต่กลางทศวรรษ 1960 ถึงกลางปี 1990 ผลิตพลังงานเป็นเทราวัตต์ แต่สำหรับรอบเวลาระดับนาโนวินาทีเท่านั้น สายฟ้าฟาดโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1 เทราวัตต์ แต่การโจมตีเหล่านี้กินเวลาเพียง 30 ไมโครวินาทีเท่านั้น

ร่วมกับหน่วยงานต่างๆทุกภาคส่วนของภาคประชาสังคม รัฐบาลท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ในการลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อมและความท้าทายด้านสังคมในอนาคต

3. ข้อตกลงระหว่างประเทศ

ความตกลงปารีสเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระหว่าง 195 ประเทศและสหภาพยุโรปเมื่อเดือนธันวาคม 2015 มีเป้าหมายให้ประเทศสมาชิกตอบสนองต่อภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกในศตวรรษนี้ให้ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับยุคก่อนอุตสาหกรรม และพยายามรักษาการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาธุรกิจโรงแรมพยายามที่จะจัดการกับกิจกรรมของโรงแรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการวัดและลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ นอกจากนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าสิ่งแวดล้อมที่ดียังเป็นสิ่งสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งโรงแรมระดับนานาชาติและโรงแรมขนาดเล็ก ธุรกิจร้านอาหาร ตระหนักถึงประโยชน์จากการดำเนินงานในเชิงรุกเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อประสิทธิภาพและชื่อเสียงที่ดีขึ้นขององค์กร ในขณะที่ข้อตกลงระหว่างประเทศมุ่งเน้นที่การลดและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการจัดการธุรกิจอย่างมีจริยธรรม

4. จริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ

ประเด็นด้านจริยธรรมประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ห่วงโซ่อุปทาน (2) ชุมชนท้องถิ่น (ณ แหล่งท่องเที่ยว) (3) องค์กร และ (4) ลูกค้า ทั้งนี้ประเด็นด้านห่วงโซ่อุปทานนั้นมีความกังวลเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานหรือการแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานข้ามชาติในโรงแรมและธุรกิจร้านอาหาร ปกติแล้วคนในพื้นที่เข้าใจว่าตนเป็นส่วนได้ส่วนเสียเพียงเล็กน้อย หรือไม่มีผลประโยชน์ใดเลยจากการท่องเที่ยว (ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการรั่วไหลของรายได้ให้กับประเทศอื่น) ขณะที่ประเทศต้องแบกรับภาระจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาอีกอย่างในการดำเนินธุรกิจโรงแรมคือการผลิตสินค้าตั้งแต่เฟอร์นิเจอร์ไปจนถึงอาหารที่จำเป็นในการดำเนินงานทั้งในด้านสภาพการทำงานและการดูแลคุณภาพ การพัฒนาจุดหมายปลายทางซึ่งก่อนหน้านี้อาศัยเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสกัดสร้างความต้องการพนักงานโรงแรมที่มักได้รับค่าตอบแทนต่ำและทำลายโอกาสการจ้างงานแบบดั้งเดิม เช่น การประมงและการทำฟาร์ม ขณะที่ค่าครองชีพในพื้นที่สูงขึ้นทำให้ประชากรในพื้นที่ต้องออกไปที่อื่น UNWTO ได้สร้างหลักจรรยาบรรณการท่องเที่ยวโลกเพื่อลดผลกระทบเชิงลบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จุดหมายปลายทางและชุมชนพื้นที่โดยยึดหลักของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว (UNWTO, 2001 อ้างใน Legrand, Sloan และ Chen, 2017) รวมถึงภาครัฐ และองค์กรเอกชน อุตสาหกรรมเองและนักท่องเที่ยว จรรยาบรรณดังกล่าวไม่มีข้อผูกพันทางกฎหมายแต่ดำเนินการโดยสมัครใจโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้มีโรงแรมและบริษัทท่องเที่ยวที่ร่วมลงนามในหลักจรรยาบรรณการท่องเที่ยวโลก รวมถึงเครือโรงแรมขนาดใหญ่อย่าง Accor ที่ลงนามเมื่อปี 2014 หรือบริษัททัวร์ Thomas Cook และ TUI ในปี 2012 เป็นต้น

5. แบบอย่างของอุตสาหกรรมเชิงรุก

มีหลักฐานว่าอุตสาหกรรมโรงแรมกำลังใช้แนวทางเชิงรุกและร่วมมือกันเพื่อสิทธิมนุษยชนและกลุ่มชาติพันธุ์ทางธุรกิจ รวมถึงการทำแผนความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน การฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับธุรกิจที่รับผิดชอบต่อความยั่งยืนของธุรกิจในพื้นที่ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาโรงแรมส่วนใหญ่ได้มีการกำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนที่และระบุไว้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและจริยธรรม เช่น เครือโรงแรม Marriott International ซึ่งกำหนดนโยบายหลักการความรับผิดชอบต่อธุรกิจ และความมุ่งมั่นในการต่อสู้กับสิ่งผิดกฎหมาย (สัตว์ป่า, สิ่งประดิษฐ์ทางวัฒนธรรม, ยาผิดกฎหมาย, สินค้าปลอม และการค้ามนุษย์) รวมถึงสิทธิมนุษยชน โรงแรมแข่งกริลล่า ฮองกง มีการกำหนดนโยบายด้านจรรยาบรรณของคู่ค้าในปี 2009 ซึ่งมีการตรวจสอบการทำงานของคู่ค้าโดยการเข้าเยี่ยมชมการผลิตของคู่ค้ากว่า 150 แห่งเพื่อตรวจสอบด้านมาตรฐานแรงงาน การจ่ายเงินให้แก่พนักงาน สวัสดิการ สุขอนามัยและความปลอดภัย ตลอดจนการดำเนินงานเรื่องสิ่งแวดล้อม ทั้งเครือโรงแรม Marriott International และ โรงแรมแข่งกริลล่า คือแบบอย่างที่ดีในการทำงานเชิงรุก และก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งในแง่ของกำไร การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ภาพลักษณ์ขององค์กร และความสัมพันธ์ที่ดีกับพนักงาน (Legrand, Sloan และ Chen, 2017)

ข้อมูลจาก JUST Capital บริษัทจัดอันดับประเด็นต่างๆในสหรัฐอเมริกา พบว่าบริษัทที่มีประสิทธิภาพเหนือกว่าคู่แข่งในเรื่องดัชนีชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมจะได้รับผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้นเฉลี่ยสูงกว่าคู่แข่ง 3% เช่น Wyndham Destinations บริษัทที่ดำเนินธุรกิจด้านกรรมสิทธิ์วันหยุดที่ใหญ่ที่สุดในโลก ได้มีนโยบายการจัดการที่ยั่งยืนและมุ่งมั่นในการลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ลง 40% และลดการใช้น้ำลง 25% ภายในปี 2025 (Atthasit Mueanmart, 2021) เช่นเดียวกับหลายโรงแรมในประเทศไทยที่มีการลงนามปฏิญญาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างยูเนสโก (UNESCO) และเอ็กซ์พีเดีย กรุ๊ป (Expedia Group) โครงการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หลังการเปิดตัวโครงการปฏิญญา ยูเนสโกเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย โดยมีโรงแรมทุกขนาดและทุกรูปแบบกว่า 500 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย ลงนามในปฏิญญาโดยโรงแรมที่เข้าร่วม ให้สัญญาในการหยุดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้โรงแรมที่เข้าร่วมปฏิญญาจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการและการวางแผนด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ตนทำ เช่น โรงแรม ปรินทร์ เฮียเตอร์ เฮอร์เทจ สเตย์ ที่มีการจัดการแสดงและงานศิลปะของศิลปินท้องถิ่นเป็นประจำ รวมถึงจัดเทศกาลภาพยนตร์ที่ส่งเสริมผู้กำกับภาพยนตร์อิสระและรายย่อย (ภาพที่ 2.2) อ่าวนางปริญชีวิลล์ วิลล่า รีสอร์ท แอนด์สปา กับกิจกรรมเก็บขยะในชุมชน (ภาพที่ 2.3) การจัด “ตลาดรีสอร์ท” เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรม รวมถึงการใช้ผลิตภัณฑ์ในชุมชนภายในรีสอร์ท เป็นต้น (unescosustainable, ม.ป.ป.)

ภาพที่ 2.2 โรงแรม พรินซ์ เฮริเทจ โฮเทล สเตย์

ที่มา <https://www.princeheritage.com/>

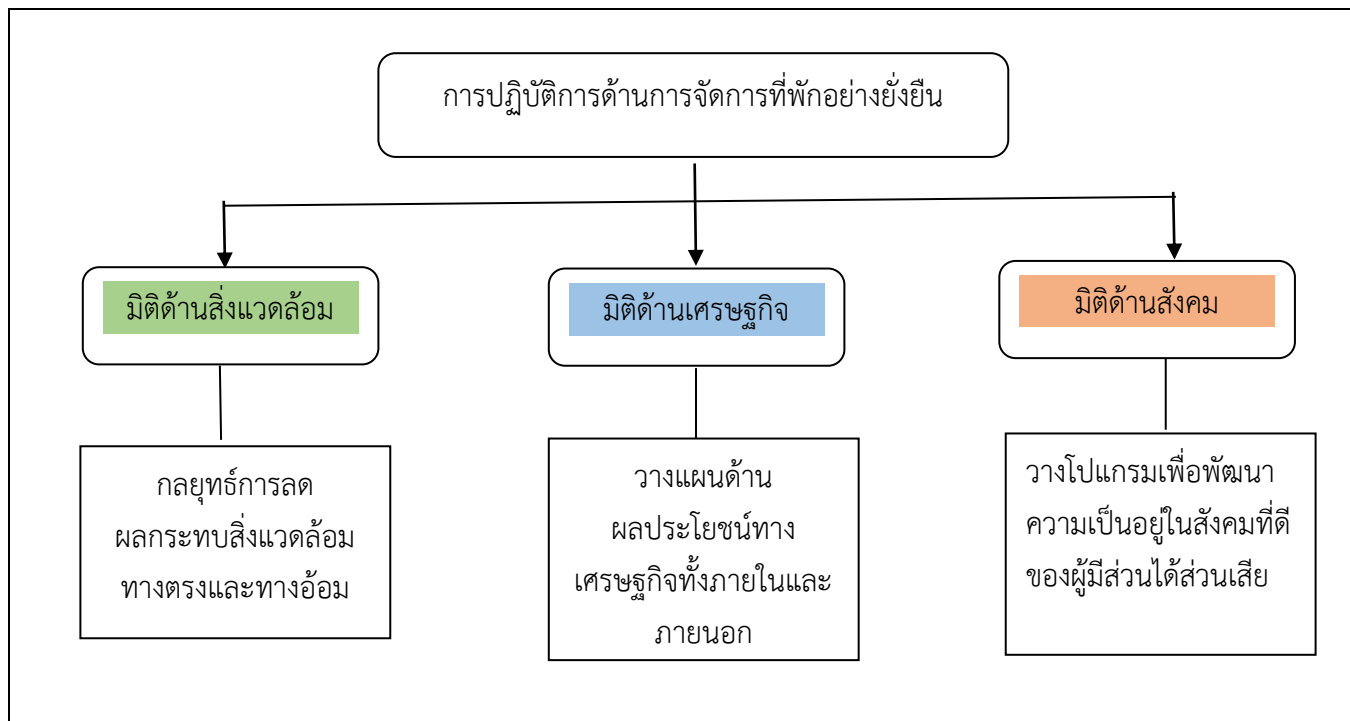
ภาพที่ 2.3 กิจกรรมเก็บขยะชุมชน อ่าวนางพรินซ์วิลล์ วิลล่า รีสอร์ท แอนด์ สปา

ที่มา <https://www.aonangprinceville.com/sustainability-care/>

ผู้ประกอบการหรือผู้จัดการโรงแรมไม่ว่าขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่สามารถนำแนวทางการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนมาใช้โดยไม่จำเป็นต้องลงทุนมาก เพื่อนำความยั่งยืนมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการตราสินค้า ตลอดจนจริยธรรมในการทำธุรกิจตั้งแต่การออกแบบอาคาร ห้องพัก ไปจนถึงการรีไซเคิล การลดขยะอาหาร ฯลฯ (Atthasit Mueanmart, 2021)

มิติของการจัดการธุรกิจโรงแรมที่ยั่งยืน

เมื่อพิจารณาถึงคำจำกัดความของการบริการที่ยั่งยืน ห่วงโซ่คุณค่าทั้งหมดและวงจรชีวิตของการดำเนินงาน เหล่านี้คือประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน ตั้งแต่การก่อสร้างเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ แหล่งที่มาของวัตถุดิบ การเตรียมและปรุงอาหาร การจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงการบริหารจัดการในแต่ละวันไปจนถึงการตัดสินใจด้านการจัดการและการดำเนินงานทั้งหมดต้องสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม สังคม และผลประโยชน์

แผนภาพที่ (2.2) มุมมองแบบองค์รวมของกรอบทฤษฎีเพื่อความยั่งยืนในธุรกิจที่พอก

ที่มา แปลจาก Legrand, Sloan และ Chen, 2017: 28

ในการการปฏิบัติการด้านการจัดการที่พอกอย่างยั่งยืนของธุรกิจโรงแรมเพื่อให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง 3 มิติ (แผนภาพที่ 2.2) มีรายละเอียดดังนี้

มิติด้านสิ่งแวดล้อม

มิติด้านสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญต่อผลกระทบขององค์กรต่อพืชและสัตว์ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ รวมถึงอากาศ น้ำ พื้นดินที่ใช้ ขยะมูลฝอยที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เป้าหมายในภาพรวมคือการลดหรือกำจัดแนวทางปฏิบัติทั้งหมดที่อาจส่งผลเสียต่อการใช้ทรัพยากรของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต หลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งวัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมยังรวมถึงการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายทางธรรมชาติอีกด้วย

การดำเนินงานของธุรกิจที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งระบบวงจรชีวิตของการดำเนินการ ตั้งแต่ การวางแผน การสร้างและก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก การผลิต การเพาะปลูก การขนส่งอาหาร แหล่งเพาะปลูก พาหนะขนส่ง การเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์กรตลอดจน บริการที่นำเสนอ: การใช้น้ำ การขาดแคลนน้ำ ขยะมูลฝอยหลายหลายประเภทที่เกิดจากการดำเนินงาน และการกำจัดขยะ พาหนะสำหรับพนักงานและลูกค้าของโรงแรม ดังนั้นการตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งก่อนและระหว่างการดำเนินงานจึงเรียกว่า “การประเมินวัฏจักรชีวิต” (life cycle assessment: LCA)

มิติด้านเศรษฐกิจ

โดยทั่วไปจุดมุ่งหมายขององค์กรภาคเอกชนคือการทำกำไร รวมถึงการเพิ่มผลกำไรถือเป็นหัวใจหลักของกลุ่มโรงแรมและร้านอาหารหลายแห่ง ธุรกิจอาจเกิดความเสี่ยงต่อการล้มละลายได้หากผลประกอบการไม่มีกำไร อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของธุรกิจที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแสดงให้เห็นว่าสามารถช่วยผลกำไรได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ธุรกิจสามารถติดตั้งอุปกรณ์ที่ช่วยในการประหยัดพลังงาน การใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้น้ำอย่างคุ้มค่า รวมถึงการมีบุคลากรที่ผ่านการอบรมในเรื่องการประหยัดพลังงานอย่างเหมาะสม เหล่านี้สามารถช่วยให้เกิดผลกำไรต่อธุรกิจได้ อีกทั้งความมุ่งมั่นของธุรกิจในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน โดยการจ้างบุคลากรในพื้นที่ การส่งของหรือวัตถุดิบในพื้นที่ รวมถึงการจัดการฝึกอบรมและให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่ ร่วมมือกับธุรกิจอื่น ๆ ในการประชาสัมพันธ์พื้นที่เพื่อสร้างโอกาสในการกระจายได้แก่ชุมชน

มิติด้านสังคม

มิติทางสังคมเกี่ยวข้องกับผลกระทบที่องค์กรมีต่อสังคมที่องค์กรดำเนินธุรกิจอยู่ หลักในการพิจารณามิติทางสังคมก็คือธุรกิจโรงแรมสามารถส่งผลดีต่อชีวิตของคนในท้องถิ่นทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างไร การจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนเกี่ยวข้องกับหลายประเด็น สามารถแยกย่อยได้คือ 1) บุคคล 2) ชีวิตทางสังคมและ 3) โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม (ตารางที่ 2.2)

การดำเนินธุรกิจโรงแรมต้องสามารถประเมินผลกระทบทางสังคมของกิจกรรมที่องค์กรทำเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลและชุมชน เช่นการพิจารณาการทำการค้า และราคาที่เป็นธรรมสำหรับแหล่งผลิตสินค้าและอาหารหรือวัตถุดิบต่างๆ นอกจากนี้ต้องให้ความสนใจอย่างรอบคอบต่อประเด็นด้านความปลอดภัยของอาหารและข้อพิจารณาด้านสุขภาพของมนุษย์เกี่ยวข้องกับอาหารและเครื่องดื่มที่นำเสนอต่อแขก

ตารางที่ 2.2 ขอบเขตของการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

บุคคล	ชีวิตทางสังคม	โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม
สิทธิมนุษยชน	ความยุติธรรมในสังคม	สาธารณสุข
สิทธิแรงงาน	การรวมตัวของชุมชน	ความปลอดภัยในที่ทำงาน
โอกาสที่เท่าเทียม	ความหลากหลายทางสังคม	การมีส่วนร่วมกับชุมชน

ทักษะและการศึกษา	ความหลากหลายทางวัฒนธรรม	การรวมตัวกับพื้นที่
การฝึกอบรม	การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	การค้ำที่ยุติธรรม
สภาพการทำงาน	เอกลักษณ์ของชุมชน	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ที่มา แปลจาก Legrand, Sloan และ Chen, 2017: 29

กรอบแนวคิดการจัดการจัดการธุรกิจโรงแรมที่ยั่งยืน

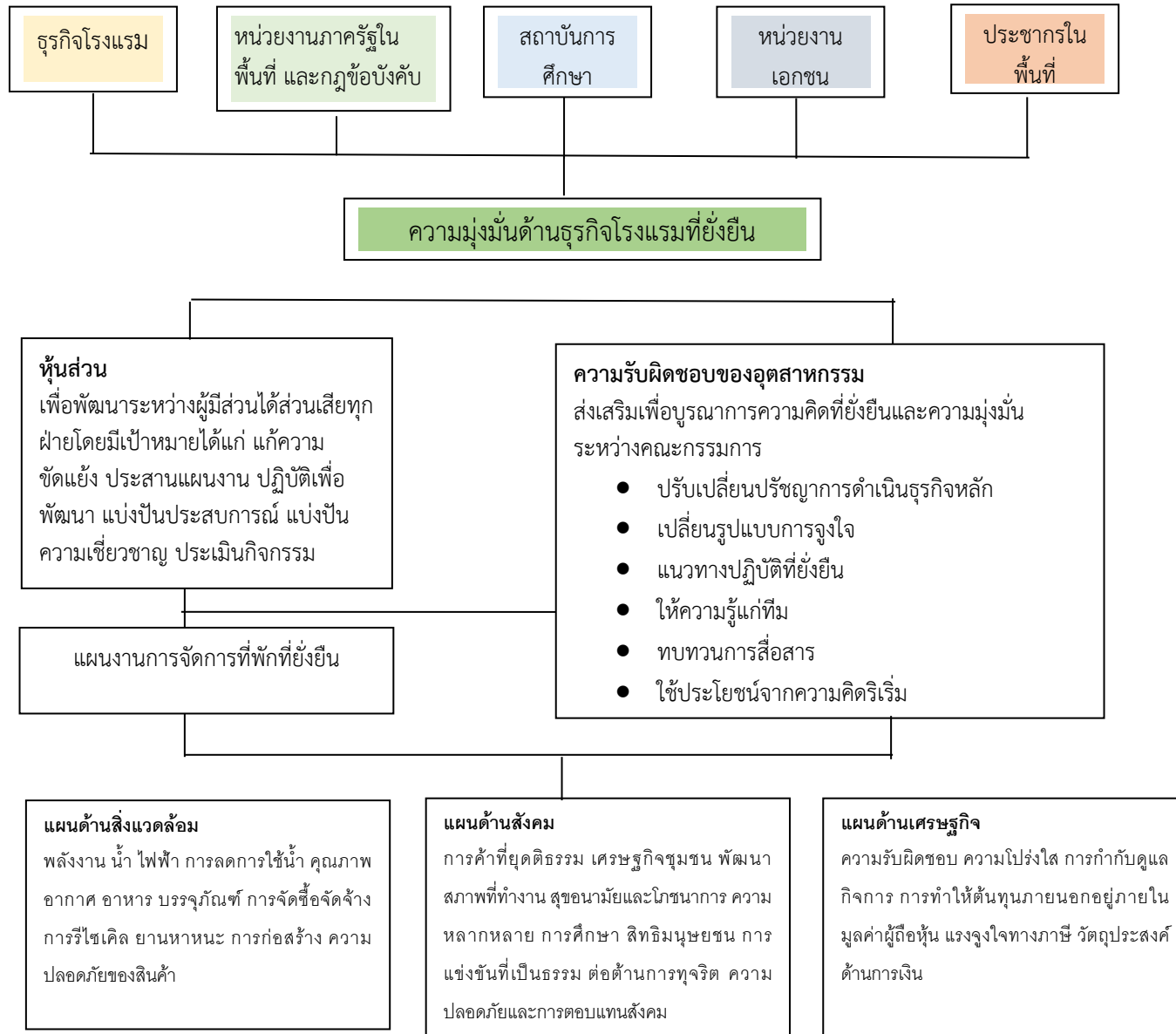
ในการดำเนินงานเพื่อไปสู่มิติ 3 ด้านที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งการจัดการธุรกิจโรงแรมที่ยั่งยืนไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ด้วยการทำงานขององค์กรเพียงอย่างเดียว แต่ต้องร่วมมือกับธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานเอกชน ประชาชนในพื้นที่ การร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะช่วยให้แผนการดำเนินการเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (การขนส่ง บริษัทนำเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น) ธุรกิจเหล่านี้มีส่วนสำคัญเนื่องจากเกี่ยวข้องกับ การแบ่งปันประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการดำเนินโครงการที่ยั่งยืนซึ่งเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อความยั่งยืนจำเป็นต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นไปได้สำหรับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถตรวจสอบและประเมินความคืบหน้าโดยรวมได้

ทั้งนี้เงินทุนที่สามารถประหยัดได้จากการดำเนินการเรื่องความยั่งยืนควรถูกนำไปดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การฝึกอบรมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญมากโดยเฉพาะในสถานประกอบการขนาดกลางและเล็ก รวมถึงกลยุทธ์ด้านการสื่อสารในแง่ของการทบทวนผลที่ได้จากการดำเนินการตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร สุดท้ายคือกลยุทธ์ด้านการสื่อสารเพื่อให้เห็นถึงความคืบหน้าสำหรับโครงการความยั่งยืนขององค์กร ความริเริ่มอาจเริ่มจากความสมัครใจ เช่น การเข้าอบรมเพื่อรับประกาศนียบัตรด้านสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อรับส่วนลดภาษีสำหรับการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อมและโครงการทางการเงินดอกเบี้ยต่ำสำหรับเทคโนโลยีที่สะอาดและประหยัดทรัพยากร

หลังจากการพัฒนาความร่วมมือควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อธุรกิจแล้ว โรงแรมสามารถจัดตั้งโครงการที่ยั่งยืนโดยครอบคลุมสามเสาหลักอันได้แก่สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีความคิดริเริ่มที่หลากหลายที่ผู้จัดการและเจ้าของโรงแรมจะใช้ในการดำเนินการ ซึ่งรวมถึงการคำนวณการวางแผนที่เป็นรูปธรรมและการลดการปล่อยก๊าซที่สร้างขึ้นโดยโรงแรมเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนท้องถิ่น

แผนภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดสำหรับธุรกิจที่พักที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

เกริกไกร นนทลักษณ์. (2562). *ศักยภาพโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเกาะช้าง*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.(2019). *เป้าหมาย SDGs 17 ประการ*.สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://science.mahidol.ac.th/sdgs/sdgs-17/>

จณัญญา ไผทจันทร์. (2561). *หลักการพัฒนาย่างยั่งยืนกับกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีการขนส่งทางอากาศ*. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 11(1) มกราคม-มิถุนายน.

นิตยา สุภาภรณ์. (2550). *กลยุทธ์การจัดการธุรกิจโรงแรมในเกาะสมุย*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

บานชื่น นักการเรือนและเพ็ญศรี บางบอน.(2559). *การพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development*. สิริธรปริทรรศน์ 17(2) กรกฎาคม-ธันวาคม 64-69.

พรชนก ทองลาด ,ไพฑูรย์ อินตะขัน และ บัณฑิต บุชบา. (2559). *แนวทางการพัฒนาธุรกิจให้มีความยั่งยืน ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดลำปาง ลำพูน และ เชียงใหม่*. วารสาร สมาคมนักวิจัย ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2559

พระธรรมปิฎก (ประยุตต์ ปยุตโต. (2546). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.

สันติ บางอ้อ. (2546). *การพัฒนาชนบทอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (ม.ป.ป). *ความเป็นมาของ SDGs*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.sdgmovement.com/ความเป็นมาของ-sdgs/#:~:text=เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน,2030>) ฉะนั้นในบางโอกาส

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2022). *SDG 101 | รู้หรือไม่? SDGs 17 เป้าหมายสามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม*. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.sdgmovement.com/2021/03/29/sdgs-5p/>

สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

Atthasit Mueanmart. (2021). “การจัดการโรงแรมอย่างยั่งยืน” (Sustainable Hotel Management) เทรนด์เด็ดเพื่ออยู่รอดและฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่ง พร้อมตอบโจทย์ธุรกิจรักษ์โลก. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.salika.co/2021/02/25/sustainable-hotel-management-trends-2021/>

Clare Naden. (2019). **SUSTAINABLE TOURISM: A NEW INTERNATIONAL STANDARD FOR ACCOMMODATION PROVIDERS.** สืบค้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2564 จาก <https://www.iso.org/news/ref2366.html>

Meadows, Donella H., and others. (1972). **Limits to growth: A report for Club of Rome’s on the predicament of mankind.** New York: New American Library

Miguel Angel Gardetti และ Ana Laura Torres. (2016). **Sustainability in Hospitality.** London and New York: Routledge.

Robinot, E., & Giannelloni, J. L. (2010). **Do hotels’ “green” attributes contribute to customer satisfaction?** *Journal of Services Marketing*, 24(2), 157-169.

unescosustainable.travel (ม.ป.ป.). **โรงแรมไทยมุ่งมั่นสร้างความยั่งยืน.** สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://unescosustainable.travel/th/tourism-authority-thailand-supports-the-pledge>

United Nation. (2022). **MAKE THE SDGS A REALITY.** สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://sdgs.un.org/>

Willy Legrand, Phillip Sloan and Joseph S. Chen. (2017). **Sustainability in the hospitality industry: Principle of Sustainable operations.** 3rd edition, Croydon: Routledge.

https://ecommons.cornell.edu/bitstream/handle/1813/71302/2008_Houdre_Sustainable_hospitality.pdf?sequence=1

<https://www.gstcouncil.org/wp-content/uploads/GSTC-SMS-Guidance-Prepared-by-Greenview-Mar2021.pdf>

file:///C:/Users/q_bro/Downloads/CaseStudy-SustainabilityintheHotelIndustry.pdf

https://dq5r178u4t83b.cloudfront.net/wp-content/uploads/sites/15/2019/12/05101854/Green-Globe-Sustainability-Management-Plan-Final-2019_Sofitel-Dubai-The-Palm.pdf

https://www.modul.ac.at/uploads/files/Theses/Bachelor/Undergrad_2022/BBA_2022/1811084_ZHANG_Boya_BBA_Thesis.pdf

file:///C:/Users/q_bro/Downloads/10662-Article%20Text-28589-31631-10-20181213.pdf

<https://www.setsustainability.com/page/sustainability-management-process>

<https://centel.listedcompany.com/misc/SD/20200416-centel-sd-report-2019-th.pdf>

<https://www.assetworldcorp-th.com/th/promotion-and-service/476/%E0%B9%81%E0%B8%9E%E0%B9%87%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%88%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%81-sustainability-%E0%B8%88%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%A3%E0%B8%A1%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B8%AD-awc>

<https://www.sdthailand.com/2019/02/sustain-hotel/>

<https://www.youandi.com/key-hotel-sustainability-trends-2022-for-the-future/#:~:text=Hence%2C%20one%20of%20the%20key,they%20choose%20a%20particular%20hotel.>

<https://hospitalityinsights.ehl.edu/hospitality-industry-trends>

<https://www.smeone.info/posts/view/4993>

<https://www.minor.com/th/sustainability/sustainability-strategy/sustainability-strategy>

<https://www.thansettakij.com/general-news/456859>

<https://www.salika.co/2021/02/25/sustainable-hotel-management-trends-2021/>

